

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра гідробіології та іхтіології

Кафедра гідробіології та іхтіології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету тваринництва та водних біоресурсів та аквакультури

Руслан КОНОНЕНКО

травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри гідробіології та іхтіології
Протокол №10 від «13» травня 2024 р.

Завідувачка кафедри

Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП Водні біоресурси та аквакультура
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант ОП

Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГІДРОБІОНТІВ»

Галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Освітня програма Водні біоресурси та аквакультура

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: зав. кафедри, к.б.н., доцент Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

(посада, наукова ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Управління використання гідробіонтів

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>207 «Водні біоресурси та аквакультура»</i>	
Освітня програма	<i>Водні біоресурси та аквакультура</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістовних модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	20 год.	
Самостійна робота	110 год.	148 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета сформуванню у студентів теоретичну базу та практичні навички щодо освоєння системи знань з правових питань управління та структури рибного законодавства, правової охорони рибних ресурсів у водоймах України.

Завдання вивчення структури і правового статусу господарств рибної промисловості різного напрямку і форми власності; оволодіння методами правової охорони рибних ресурсів, регулювання рибальства, контролю за виконанням рибогосподарського законодавства і відповідальності за порушення рибоохоронного законодавства у водоймах України; набуття вмінь заключати угоди на експлуатацію рибпромислової ділянки; визначати придатність водойм для рибогосподарського використання, встановлювати мінімально допустимі до вилову розміри риб; визначати матеріальну, адміністративну відповідальність за порушення рибогосподарського законодавства.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері водних біоресурсів та аквакультури. загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК02.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК03.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

ЗК06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність аналізувати екологічні параметри гідроекосистем природних та штучних середовищ та антропогенні впливи на нього на основі критичного осмислення проблем у галузі аграрних наук та продовольства та на межі галузей знань.

СК02. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі водних біоресурсів та аквакультури у широких або мультидисциплінарних контекстах

СК03. Забезпечувати формування та ефективного використання біопродуктивності водойм різного типу та продуктивних властивостей риб.

СК04. Здатність визначати природну кормову базу, якість статевих продуктів риб, прогнозувати динаміку чисельності та біомаси, складати прогнози рибопродуктивності.

СК05. Здатність будувати і досліджувати концептуальні та комп'ютерні моделі динаміки популяцій риб, водних біоресурсів та аквакультури.

СК07. Здатність здійснювати заходи із охорони водних біоресурсів і збереження здоров'я риб та запобігання їх масового захворювання.

СК09. Здатність організовувати підприємницьку діяльність та забезпечувати економічну ефективність у рибницьких господарствах.

СК10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем водних біоресурсів та аквакультури до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК11. Здатність проектувати технологічні карти та управляти виробничими процесами, що є складними та потребують нових стратегічних підходів у сфері водних біоресурсів та аквакультури. **Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері водних біоресурсів та аквакультури і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати усно і письмово результати досліджень та інновацій, інші питання професійної діяльності державною та іноземною мовами.

ПРН03. Відшуковувати необхідну інформацію, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, відкриті дані та інші ресурси, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПРН04. Приймати ефективні рішення, брати відповідальність та працювати в критичних умовах під час виконання виробничих, технологічних та наукових задач водних біоресурсів та аквакультури, аналізувати та інтегрувати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки.

ПРН05. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти з проблем водних біоресурсів та аквакультури та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням виробничих, правових, економічних та екологічних аспектів.

ПРН06. Застосовувати сучасні методи моделювання, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання виробничих, технологічних і наукових проблем у сфері біоресурсів та аквакультури.

ПРН08. Оцінювати та забезпечувати ефективність виробництва у сфері водних біоресурсів та аквакультури з урахуванням правових, економічних та етичних обмежень.

ПРН09. Ідентифікувати види водних біоресурсів оцінювати їх чисельність та біомасу та здійснювати прогнозування запасів та обсягів вилову об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Тема 1. Вступ до дисципліни. Предмет та об'єкти, основні поняття курсу «управління використання гідробіонтів», зв'язок з іншими дисциплінами. Структура державного агентства рибного господарства України. Схема організаційної структури управління.

Тема 2. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. поняття державного управління в галузі охорони природного середовища та використання гідробіонтів. Органи державного управління загальної компетенції. Органи державного управління спеціальної компетенції.

Тема 3. Рибне господарство України та його структура. правові основи експлуатації внутрішніх водойм. Основні нормативні документи, що визначають принципи роботи по охороні рибних запасів. Визначення рибогосподарських водойм. категорії рибогосподарських водойм.

Тема 4. Основні функції державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. державний моніторинг навколишнього природного середовища. Державний моніторинг у галузі природокористування й охорони навколишнього природного середовища. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Лімітування в галузі природокористування. Екологічне ліцензування. Екологічно-інформаційне забезпечення. Функція екологічного інформаційного забезпечення.

Тема 5. Охорона рибних запасів та регулювання рибальства. основні розділи положення про охорону рибних запасів та регулювання рибальства у водоймах України. Зобов'язання рибовидобувних господарств, органів рибоохорони. Визначення рибодобувної організації, порядок укладання угоди на промисел риби.

Тема 6. Закон України «про загальнодержавну програму розвитку водного господарства», обґрунтування. Мета та принципи закону. Напрямки закону. очікувані результати закону.

Тема 7. Управління, правова охорона і використання тваринного світу. Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання. Основні вимоги до здійснення рибальства та спеціального використання водних живих ресурсів. Управління і контроль у галузі охорони та використання тваринного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ.

Тема 8. Методи правової охорони рибних ресурсів. Охорона водних живих ресурсів. Охорона життєвого середовища, шляхів міграції та умов відтворення рибних ресурсів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	ти жні	усь ого	у тому числі					ушн ого	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Структура використання гідробіонтів														
Тема 1. Вступ до дисципліни	1	14	2	-	2	-	10	4	2	-	-	-	-	2
Тема 2. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	1	14	2	-	2	-	10	4	-	-	-	-	-	4
Тема 3. Рибне господарство України та його структура	1	19	2	-	2	-	15	10	-	-	-	-	-	10
Тема 4. Основні функції державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	2	28	4	-	4	-	20	10	-	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	5	75	10	-	10	-	55	28	2	-	-	-	-	26
Змістовий модуль 2. Охорона рибних запасів та законодавче забезпечення														
Тема 5. Охорона рибних запасів та регулювання рибальства	2	18	4	-	4	-	10	6	-	-	-	-	-	4
Тема 6. Законодавче забезпечення розвитку водного господарства України	1	14	2	-	2	-	10	6	-	-	-	-	-	6

Тема 7. Управління, правова охорона і використання тваринного світу	1	19	2	-	2	-	15	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Методи правової охорони рибних ресурсів	1	24	2	-	2	-	20	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	5	75	10	-	10	-	55	32	-	-	-	-	30
Усього годин	10	150	20	20	-	-	110	150	2	-	-	-	148

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів	2
2	Порядок встановлення лімітів та виділення квот	2
3	Порядок видачі документів для здійснення промислового лову	2
4	Порядок видачі документів для здійснення дослідного лову	4
5	Порядок вилучення риби та інших водних живих ресурсів	4
6	Порядок ведення промислового журналу	2
7	Порядок скасування дозволів, тимчасового призупинення реєстрації талонів та пропозиції, які можуть вноситись науководослідними установами	2
8	Спеціалізований лов	2
Всього		20

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Управління рибного галузі України	10
2	Управління в сфері мореплавства України	10
3	Управління документального рибного господарства України	15

4	Управління охорони водних живих ресурсів	20
5	Моніторинг водойм різного типу	10
6	Управління екологічно-інформаційним забезпеченням	10
7	Рибні запаси та регулювання рибальства	15
8	Рибодобувні організації	20
Всього		110

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- розрахункові роботи;
- захист лабораторних робіт.

4. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); - самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 22.12.2023 р. протокол №6).

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

- 10. Навчально-методичне забезпечення** - Електронний навчальний курс «Управління використання гідробіонтів»:
<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/assign/view.php?id=171707> - конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Рудик-Леуська Н.Я. Управління використання гідробіонтів. Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2023. 68 с.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Рудик-Леуська Н.Я. Управління використання гідробіонтів. Робочий зошит. К.: Фітосоціоцентр, 2022. 55 с.
2. Rudik-Leuska N.J., Kotovs'ka G.O., Khrystenko D.S. Morphological researches of fishes». Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 60 р.
3. Rudik-Leuska N.J., Kotovs'ka G.O., Khrystenko D.S. Researches of fishes: concept and design. Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 58 р.
4. Екологічне право. За ред. В.І. Андрейцева. К.: Істина, 2001 544 с.
5. Екологічне законодавство України. За ред. О.о. Погрібного. Харків.: ТОВ «Одісей», 2002. 928 с.
6. Економіка довкілля і природних ресурсів: Навч. прогр. магист. курсу підготов. економістів-екологів. Під ред. Л.Максимів та ін.- Львів.: Афіша, 2002 163 с.
7. Конвенція про біологічне розмаїття: громадська обізнаність і участь. Відп. ред. Т.Гардашук. К.: Стилос, 1997. 153 с.